

سنجش و ارزیابی پراکنده رویی شهری با تاثیر بر آسیب‌های اجتماعی نمونه موردی شهر ساری

زهره عیدیان^{۱*}، محمود رحیمی^۲

زهره عیدیان دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، zohreh.eidian@gmail.com
محمود رحیمی استادیار گروه شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس، mahmoudrahimi9@gmail.com

چکیده

پراکنده‌رویی و خزش شهری پدیده‌ای کالبدی - فضایی است. نوعی گسترش افقی پراکنده، کم-تراکم، جسته و گریخته و به دور از مراکز شهری که عموماً با عدم اختلاط کاربری همراه است و می‌تواند مبین اتلاف منابع و سرمایه، تهدید سلامت ساکنان شهر، آسیب‌رسانی به محیط زیست و تمایل توسعه در حاشیه‌های شهر و تبدیل مراکز شهری به بافت‌های فرسوده باشد. امروزه گسترش سریع شهرها، برنامه ریزان و تصمیم‌گیرندگان شهری را با مشکلات متعددی روبه‌رو نموده است. به طوریکه نه تنها سیاست‌های شهرسازی بلکه مسایل اجتماعی - اقتصادی و زیست محیطی بسیاری از مناطق شهری تحت تاثیر این پدیده قرار گرفته‌اند. در این راستا اگرچه افزایش جمعیت علت اولیه گسترش شهرها محسوب می‌شود، لیکن تاثیرات نامطلوب ایجاد شده بر محیط طبیعی و فرهنگی جوامع موجب شکل‌گیری و تجویز پارادایم‌های متفاوتی با پایه‌های نظری مختلف گردیده است. پژوهش کاربردی حاضر با روش بررسی، توصیفی-تحلیلی با هدف کلان‌شناسایی تاثیرات متقابل پراکنده رویی شهری و شکل‌گیری آسیب‌های اجتماعی به ارزیابی و تحلیل مورد پژوهی شهر ساری پرداخته و جهت ارتقاء و بهبود کنترل رشد شهری فرآیند برنامه‌ریزی شهری را در بستر راهبرد محوری هدایت و کنترل می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: پراکنده‌رویی شهری - آسیب‌های اجتماعی - پایگاه اجتماعی - خزش شهری - شهر ساری

۱- مقدمه

خزش شهری از پیامدهای گسترش شتابان مادرشهرها به ویژه طی نیم قرن اخیر، و به معنی "اتفاق" گسترش شهرها در نواحی روستایی پیرامون است که اغلب کاربرد آن بار منفی دارد. (Audrey, ۱۹۸۵:۴۵۴). در این فرایند، که در نتیجه جابه‌جایی و تغییر مکان فعالیت‌ها از شهر مرکزی به پیرامون رخ می‌دهد گستره زیادی از جریانهای سرمایه‌گذاری و فرصت‌های اقتصادی از مرکز به پیرامون تغییر جهت می‌دهند (Frumkin, ۲۰۰۲: ۲۰). گسترش روزافزون شهرها، کاهش منابع طبیعی، انبوهی و ازدحام ترافیک، آسیب‌های اجتماعی و وقوع جرایم و کاستی‌های فرهنگی، همگی اثرات مخربی است که رشد پراکنده و ناموزون شهرها